

med Danmark ved en Personalunion. Dengang vilde man det ikke, og jeg bebrejder ikke de Folk, som ikke vilde det, idet man nemlig sagde: Derfom vi indlade os paa denne Forhandling, opgibe vi det, som er vor politiske Begrænsningsret, Eideren; vi have en dobbelt politisk Grændse, som bør anerkjendes i Europa, nemlig Eideren og Elben i forskjellige Relationer. Derfor vilde man ikke indlade sig paa denne Løsning, men skred frem til ved Krigsbegivenheder at gjenvinde Slesvig, og saa tog man feil, da man havde gjenvundet det, saa troede man, at man havde vundet en europæisk Stilling; og dette var en Feiltagelse, som har gjort os megen Skade. Jeg har altsaa godt, fuldtvel og ligesaa godt som det ærede Medlem for Maribo Amts Ade Valgfreds (Mourab), skjøndt han var i Regjeringen og jeg udenfor den, vidst, hvad der til disse forskjellige Eider har foreligget. Naar det ærede Medlem (Wille) siger, at min Tilhyielighed for Rigthed vil føre mig gennem den yderste Conseqvents til at opgibe Friheden, saa var det rigtigt, derfom jeg var en Conseqventsmager; men jeg har for længe siden erklæret, at jeg i det politiske Liv, efterfom jeg ikke er Vorherre, ikke lever i Conseqventerne. Naar jeg nogenfinde fik at see, at Rigtheden, bragt til Overmaal, bragte Friheden til at høre op, saa vilde jeg bekæmpe den overdrevne Rigthed og fastholde Friheden, saaledes som jeg, naar jeg seer, at man vil misbruge Rigthedsmagten gjennem Friheden til at gjøre Mere ud af Friheden end det, denne i Virkeligheden kan være i et demokratisk Samfund, kæmper mod dette. Det er Noget, et demokratisk Samfund maa sige sig selv: Vi ere ikke aristokratiske Venetianere, vi kunne ikke bringe det Samme ud af Frihedens Maal, vi kunne navnlig ikke udøve den samme Indflydelse paa Regjeringen i de politiske Sager, som en aristokratisk Repræsentation kan gjøre; det behøver et saadant Samfund ikke, og det bør det heller ikke. Det ligger ogsaa i Rigthedsbetingelsen, at den, skjøndt haandhævende i ikke ringe Grad Friheden, tillige maa haandhæve Statsmagten. Ingen kan i høiere Grad trænge til en veludøvet og kraftig Statsmagt end Rigtheden. Altsaa naar det ærede Medlem har gjort opmærksom paa, at

min hele Stræben ikke staaer i nogen directe Forbindelse med den Stræben, som ligger hos den nuværende Regjering, saa er jeg mig fuldkommen bevidst, at dette er Noget, jeg slet ikke har stræbt efter eller kan svare for, men Alt, hvad de ærede Herrer have prøvet at stille op som Betegnelse for, hvad denne Regjering, dette nærværende Ministerium har for Planer i politisk Henseende, beroer efter min Overbevisning paa Kortsynethed. Det nærværende Ministerium er for det Første mange og tredstindsthye. Ar gammelt. Vi Folk, der ere mange og tredstindsthye Ar gamle, ere ikke saadanne „Springinsfelder“, der let komme til at gribe voldsomt ind; vi ere maaskee lidt mere forsigtige end ønskeligt. Saa er der ogsaa nogle Unge derimellem, det er ikke mange, men lad der være Unge, lad der være Gamle, saa siger jeg, at man i dette Dieblit kan stille op paa disse Tabouretter, hvem man vil, man finder dog knap Noget — en stor Mand maatte det være, om der var En —, som kan gjøre stort, Andet, end disse kunne, mod Uden, og ville paatage sig stort Andet end at glide nogenlunde med Strømmen for Inden. Alt, hvad der iøvrigt fortællles, er af den Slags Ting, der stilles op som Disputateerkunstler, for at have Noget at tale om, Noget at skrive om og Noget at bekræftige sig med; det hviler ikke paa nogensomhelst Kjendsgjerning. Jeg har ikke denne Art Fortolkning. Naar jeg dømmes om Forhold, seer jeg paa Folks Næse og udfinder af den, hvad jeg kan, og det lykkes mig mangan Gang ikke saa ilde; men naar jeg engang har fundet Noget ud og siger det, saa maa jeg lide derfor, saa kalder man det Insinuationer. Naar jeg lykkelig og vel fra en Mand's Næse har naaet dybere ind til hans Tanker og Hensigter, og han mærker det, saa bliver han grusom vred og siger, at det er Insinuationer, og derfor har jeg lidt efter lidt trukket mig tilbage, holdt mig for mig selv og brugt, hvad jeg har udfundet, til bedre Efterretning for mig selv. — Jeg kan altsaa ikke give det ærede Medlem Ret, naar han siger, at min Stræben efter Rigthed vil føre mig til at opgibe Friheden. Derfom jeg nogenfinde havde været blandt dem, der sagde: Jeg er politisk conseqvent, det skal gaae, enten det er rigtigt eller